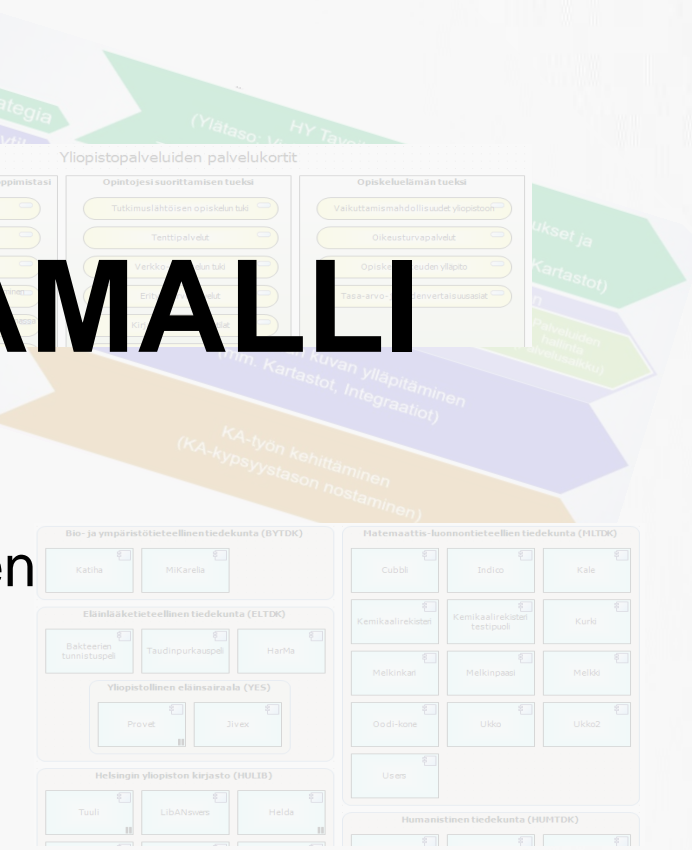
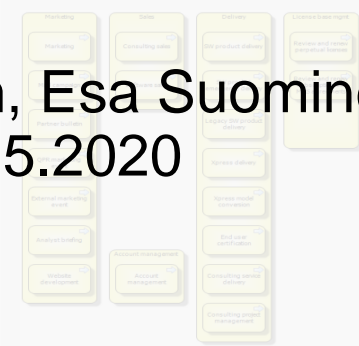
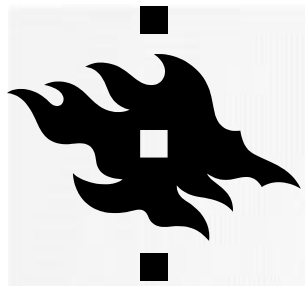

TIEDONHALLINTAMALLI

IR-VERKOSTO 19.5.2020

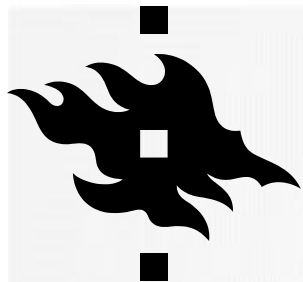
Taina Eidam, Esa Suominen
19.5.2020

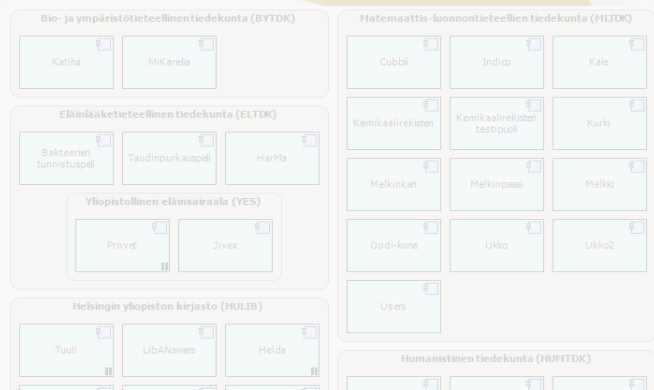
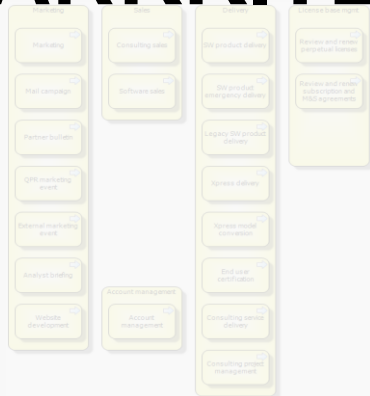
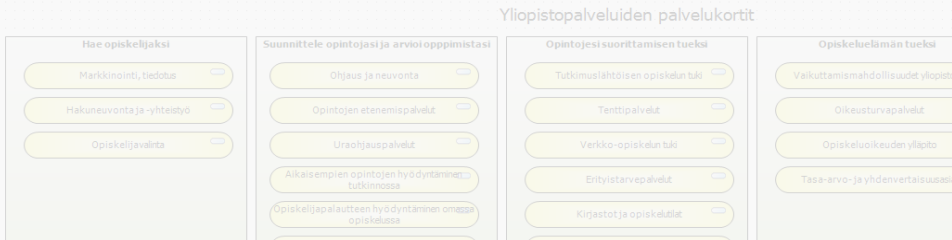

AGENDA

- Kokonaisarkkitehtuuri
- Tiedonhallintamalli yleisesti
- Tiedonhallintamalli yliopistossa

KOKONAISARKKITEHTUURI

Kokonaisarkkitehtuuri – toiminnan kokonaisvaltaisen kehittämisen työkalu

Kokonaisarkkitehtuuri

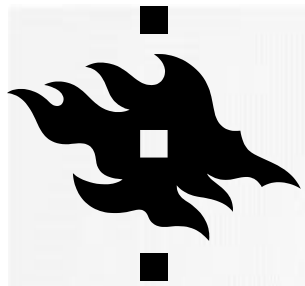
...on **strategisen johtamisen** väline, jonka avulla **ohjataan** toiminnan kehittämistä kohti määriteltyä **tavoitetta**

... **kuvaa**, kuinka organisaation elementit liittyvät toisiinsa ja toimivat kokonaisuutena, sekä organisaation sisällä, sekä suhteessa muihin toimijoihin (yhteen toimivuus)

- Ihmiset,
- Sidosryhmät / toimijat
- Kyvykkyydet
- Toimintaprosessit
- Tiedot
- Tietojärjestelmät
- Teknologiat

Kokonaisarkkitehtuurityöstä voi lukea lisää Julkishallinnon suosituksesta (JHS-179). ([>>](#))

KA-TYÖN TAVOITTEET

Kokonaisarkkitehtuurityön tavoitteena Helsingin yliopistossa on tukea **toiminnan ja tietojärjestelmien** kehittämistä, jotta yliopisto onnistuu **strategiansa** toteuttamisessa ja tehtävissään.

Kuvaustavoite kesään 2020 mennessä

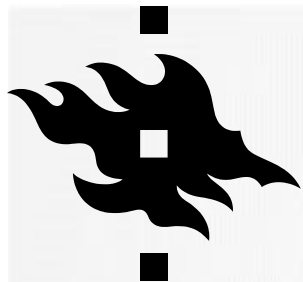
Karttatason kuvaukset – Tietoisuus siitä, mitä on

Kuvaustavoite vuoden 2021 loppuun mennessä

Integraatiokuvaukset – Tietoisuus siitä, miten asiat liittyvät toisiinsa

Yliopiston nykytilan arkkitehtuurikuvaukset ovat ajantasaisia ja kattavat karttatasolla Toimijat ja roolit, Palvelut, Prosessit ja Tietojärjestelmät sekä näiden pohjalta keskeisistä kohteista laaditut integraatiokuvaukset sekä arkkitehtuurin kerrosnäkö -kuvaukset.

ARKKITEHTUURITYÖN OSA-ALUEET

Tavoitetilan kuvaaminen

Tavoitetilan kuvaukset

- Strategiakartta, toimintamallit, linjaukset, arkkitehtuurin tavoitetilan kuvaukset

Toiminnan ja tietojärjestelmien kehittäminen

Kehittämisen hallinta

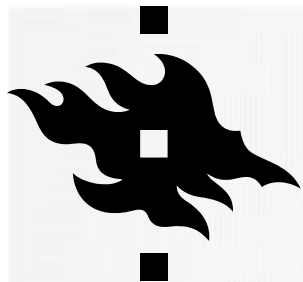
- Idea/projektisalkun hallinta: Ideat, kehittämistehtävät, projektit, ohjelmat

Nykytilan kuvan ylläpitäminen

Nykytilan kuvaukset

- Toimijat, roolit, palvelut, prosessit, tiedot, järjestelmät, teknologiat

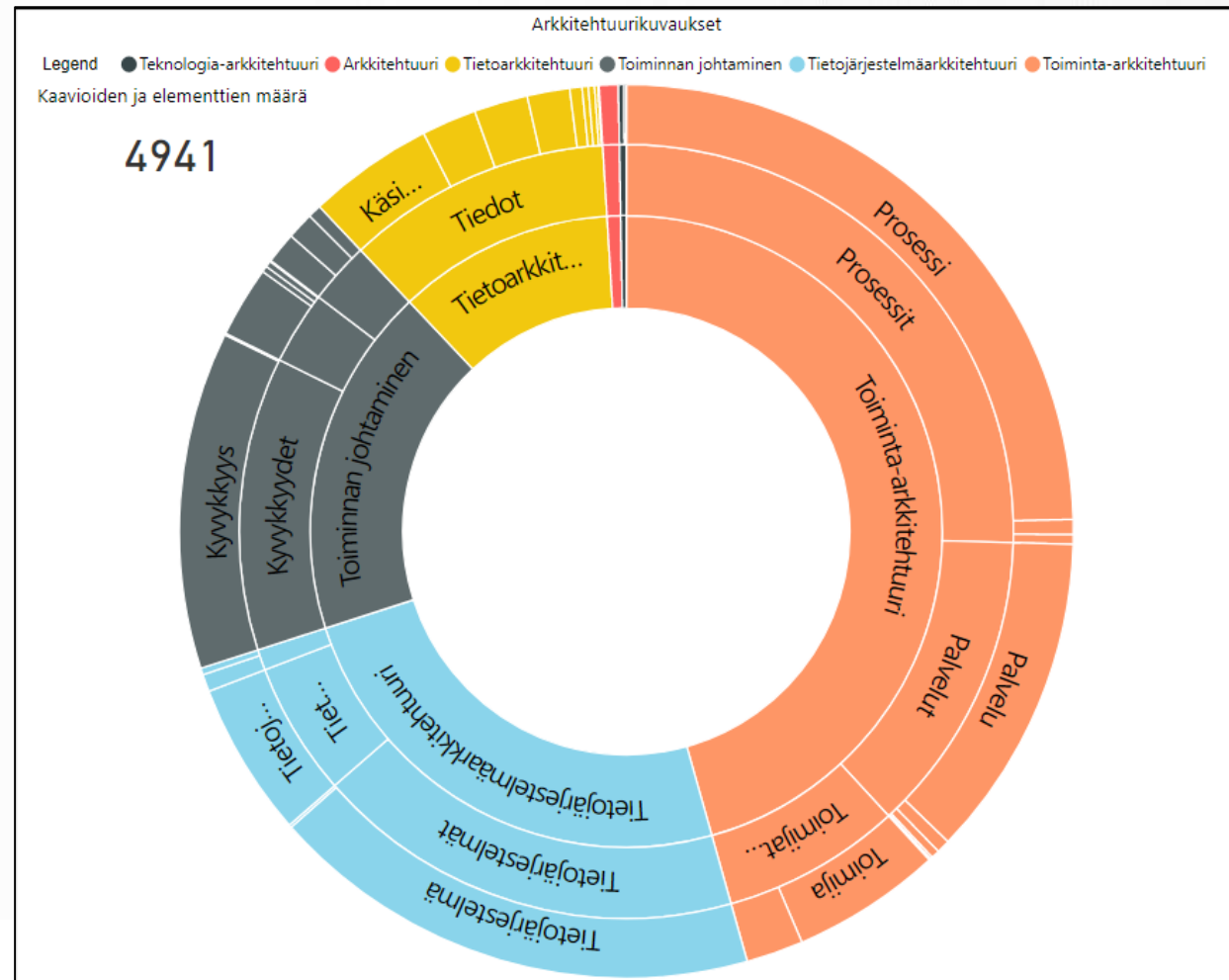
5.2.2020 (ES)

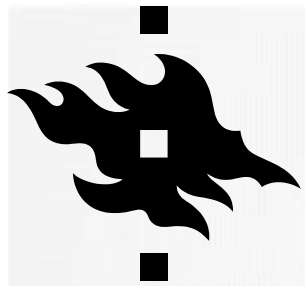

ARKKITEHTUURIKUVAUSTEN HYÖDYNTÄMISALUEISTA JA MÄÄRISTÄ

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

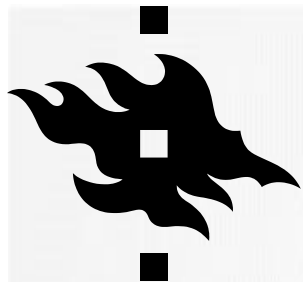

KA-TYÖN KESKEISET TOIMIJAT

- KA-ryhmä
 - vastaa KA-työn toteuttamisesta ja strategisen tason arkkitehtuurisuunnittelusta
 - tukee päätöksentekoa ja digitaalista kehittämistä
 - käsittelee ja linjaa yliopiston yhteisissä arkkitehtuuriratkaisuissa
 - 12 jäsentä
- Arkkitehtuurikuvausten koordinaatioryhmä
 - Koordinoi ja ohjeistaa arkkitehtuurikuvausten ylläpitoa, tavoite on yhteneväiset käytännöt
 - Tukee arkkitehtuurikuvausten ylläpitämisessä
 - Katselmoi keskeiset arkkitehtuurikuvaukset sekä valvoo kuvausten ajantasaisuutta ja laatua
 - 8 jäsentä
- QPR-koordinaattorit
 - Koordinoi yksikön arkkitehtuurikuvausten ylläpitoa ja toimii myös QPR-kuvaajana
 - 14 henkilöä
- QPR-kuvaajat
 - Asiantuntija, joka tekee arkkitehtuurikuvauksia QPR Enterprise Architect -välineellä
 - QPR-kuvaajat on koulutettu välineen käyttöön.
 - Koulutettuja QPR-kuvaajia on yli 60.

12.5.2020 (ES)

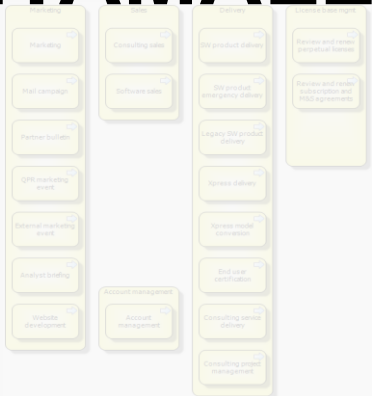
Helsingin yliopiston strategiakartta 2017-2020

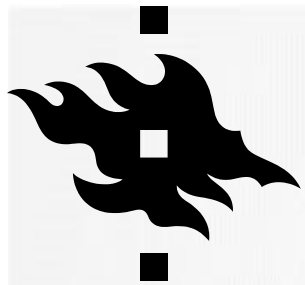
Strategia
Ni...
(Ylitaso- ja HY Tavoit...)

Yliopistopalveluiden palvelukortit

Hae opiskelijaksi Markkinointi, tiedote Hakuneuvonta ja -yhteistyö Opiskelijavalinta	Suunnittele opintojasi ja arvio oppimistasi Ohjaus ja neuvonta Opintojen etenemispalvelut Uraohjauspalvelut Aikaisempien opintojen hyödyntäminen tutkimuksessa Opiskelijapalauteen hyödyntäminen omassa opiskelussa	Opintojesi suorittamisen tueksi Tutkimuslähtöisen opiskelun tuki Tenttipalvelut Verkko-opiskelun tuki Erityisturvapalvelut Kirjastot ja opiskelut	Opiskeluelämän tueksi Vaikuttamismahdollisuudet yliopistoon Oikeusturvapalvelut Opiskeluviikoden ylläpito Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat
--	---	---	---

TIEDONHALLINTAMALLI YLEISESTI

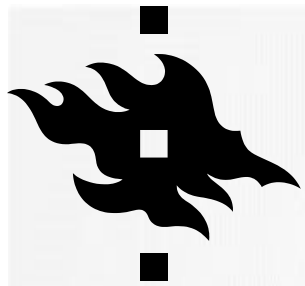
MIKÄ ON TIEDONHALLINTAMALLI?

Tiedonhallintalaissa (906/2019) on säädetty tiedonhallintayksikön velvollisuudeksi laatia ja ylläpitää tiedonhallintamallia. (ks. [Tiedonhallintalain yleisesittely](#))

Tiedonhallintamalli on kuvaus tiedonhallintayksikössä toimivien viranomaisten tehtävien hoidossa toteutettavasta tiedonhallinnasta. Tiedonhallintamalli on laadittava ja ylläpidettävä palvelujen, asiankäsittelyn ja tietoaineistojen hallinnan suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi, tiedonsaantia koskevien oikeuksien ja rajoitusten toteuttamiseksi, moninkertaisen tietojen keruun vähentämiseksi, tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuuden toteuttamiseksi sekä tietoturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Tiedonhallintamalli auttaa viranomaisia hallitsemaan jatkuvasti lisääntyvän tietomäärän. Se auttaa hahmottamaan ja hallitsemaan tiedon elinkaarta sekä siten tunnistamaan ja hallitsemaan myös uusien digitaalisten palvelujen käyttämiseen liittyviä riskejä.

(Lähde: Tiedonhallintamallin tarkoitus, laatiminen & hyödyntäminen -suosituksen luonnos)

MIKÄ ON ASIAKIRJAJULKISUUSKUVAUS?

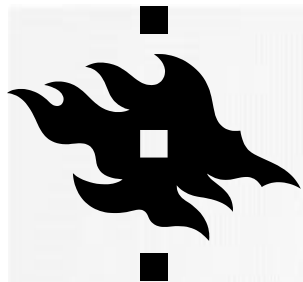
Tiedonhallintayksikön on ylläpidettävä kuvausta sen hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä tiedonhallintalain (906/2019) 28 §:n mukaisesti. Kuvaus tehdään asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi. Kuvauksesta käytetään nimitystä asiakirjajulkisuuskuvauks.

Asiakirjajulkisuuskuvauks on yksi tavoista avustaa kansalaista kohdistamaan tietopyyntönsä. Julkisuuslain mukaan tietopyynnöt viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), 13 §). Viranomaisen velvollisuus on avustaa tiedon pyytäjää asiakirjan yksilöinnissä. Asiakirjakuvauksen avulla kerrotaan myös, missä laajuudessa viranomainen käsittelee tietoja tuottaessaan palveluja tai käsitellessään asioita. Mahdollisuus saada tieto siitä, mitä tietovarantoja viranomaisella on, palvelee hallinnon avoimuutta.

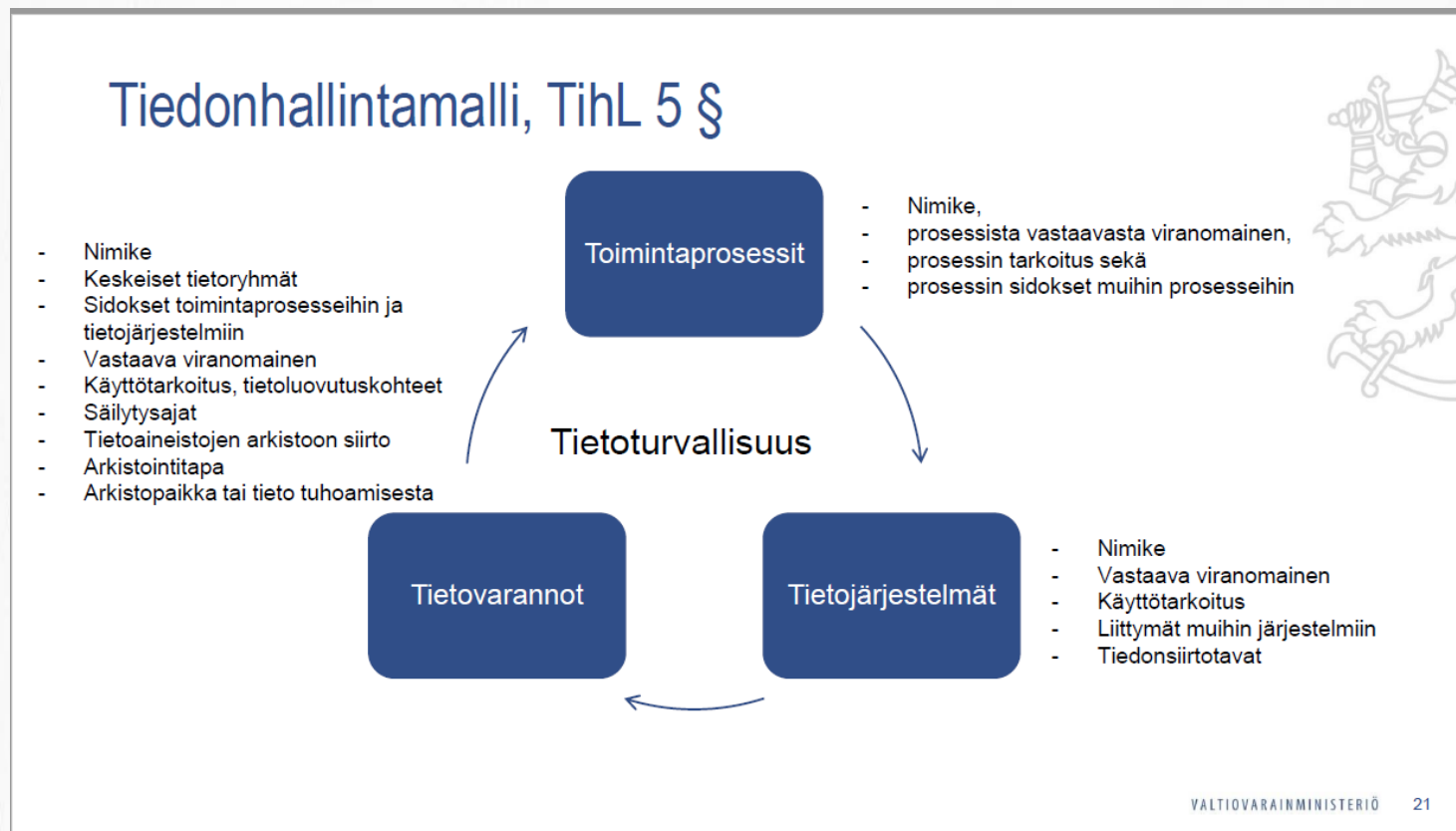
...

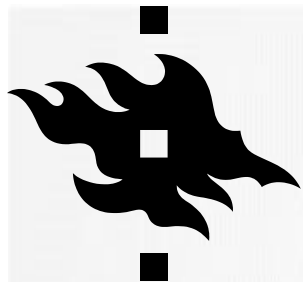
Asiakirjajulkisuuskuvauksen laatimisessa hyödynnetään mahdollisia aiemmin tehtyjä kuvauksia ja tiedonhallintayksikön laatimaa tiedonhallintamallia (ks. erillinen suositus), joka on kuvaus yksikön toimintaympäristön tiedonhallinnasta.

(Lähde: Suositus asiakirjajulkisuuskuvauksen laatimisesta)

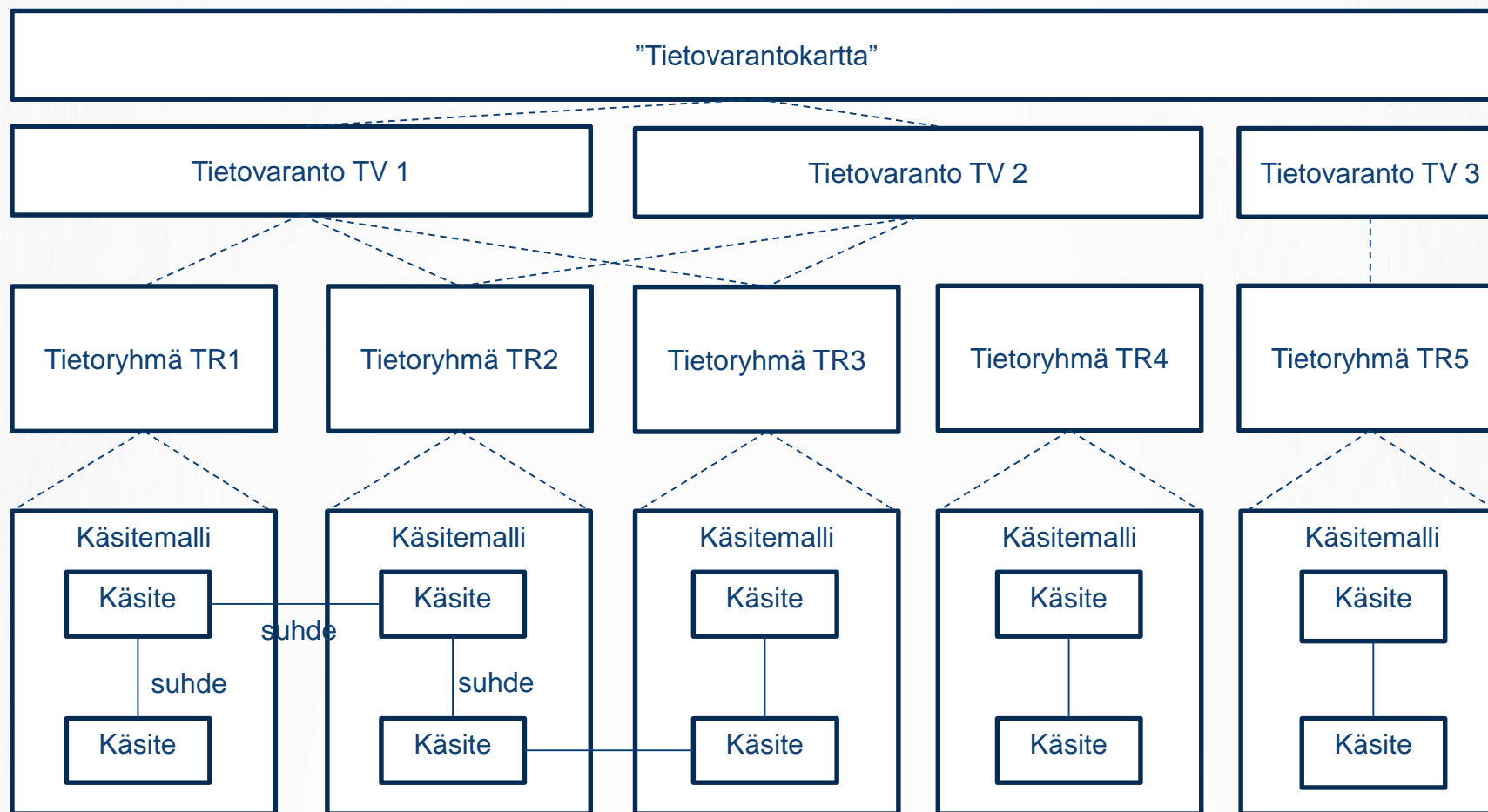

TIEDONHALLINTAMALLI, SISÄLLÖN VAATIMUKSET

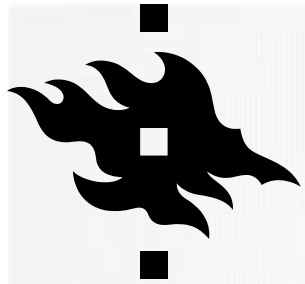

TIETOVARANTOJEN NIMIKKEET JA KESKEISET TIETORYHMÄT

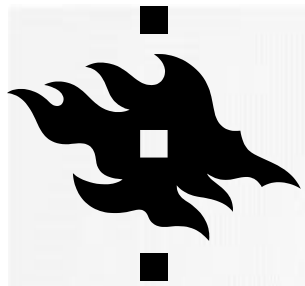
Tavoitteena on määritellä ainakin tietoryhmät ja niiden sisältöä kuvastavat käsittemallit korkeakoulujen kesken yhteistyössä

19.5.2020 (TE)

TIEDONHALLINTAMALLI YLIOPISTOSSA

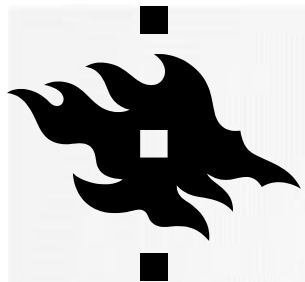

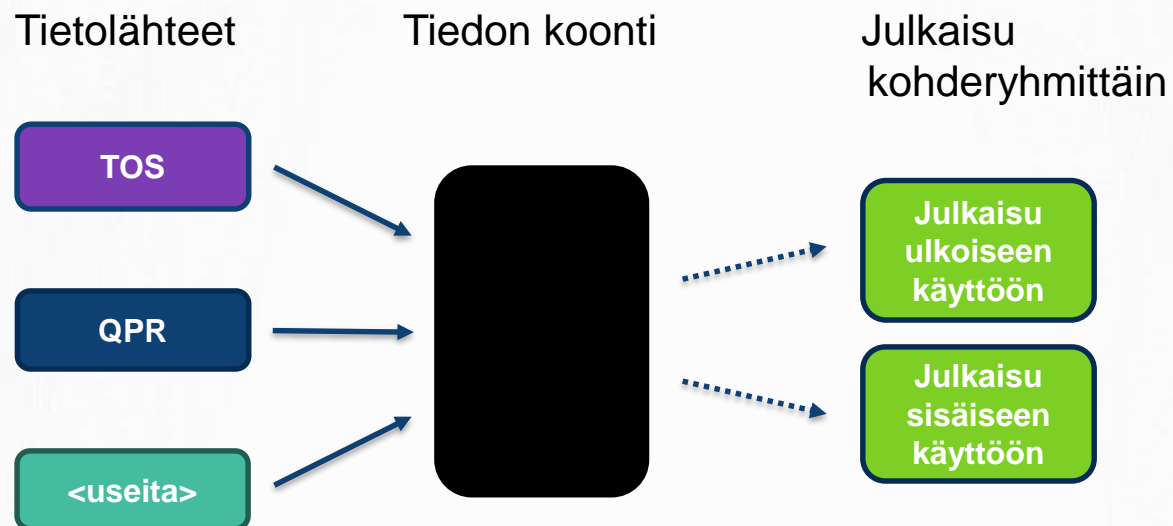
PERIAATTEITA

- Tiedonhallintamalli **tukee** tulevaisuudessa **laajasti** Helsingin yliopiston **toiminnan kehittämistä ja johtamista**.
- Tiedonhallintamalli **kattaa koko toiminnan** eli se kattaa laajemman osuuden kuin asian- ja asiakirjahallinnan.
- Tiedonhallintamalli tuotetaan moniammatillista osaamista hyödyntäen ja useat näkökulmat kattaen. Näitä **näkökulmia ovat mm. tietosuoja, tietoturva, asianhallinta, laadunhallinta ja kokonaisarkkitehtuuri**.
- Tiedonhallintamalli kuvataan **kokonaisarkkitehtuurin kuvausmenetelmillä ja -työkaluilla** kuvaustyön aikataulussa. Perusteluna tälle on se, että kokonaisarkkitehtuurityössä kuvataan samoja elementtejä kuin tiedonhallintamalli vaatii eli toimintaa, tietoja ja tietojärjestelmiä sekä niiden välisiä riippuvuuksia
- Tiedonhallintamallin **keskeisten käsitteet**, kuten esim. tietovarannot tietoryhmineen, on tavoitteena määritellä yhteisesti **korkeakoulujen yhteistyönä**.
- **Tiedonhallintamalli** toimii pohjana tai vähintäänkin **viitekehyksenä asiakirjajulkisuuskuvaukselle** ("ne puhuvat samaa kieltä/ kertovat samaa tarinaa")
- **Tiedonhallintamalli julkaistaan (soveltuvin osin) julkisessa verkossa** täyttäen myös asiakirjajulkisuuskuvauksen vaatimukset

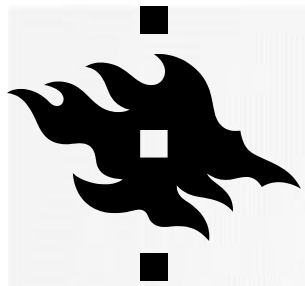
12.5.2020 (TE & ES)

TEKNISISTÄ RATKAISUVAIHTOEHDOSTA

19.5.2020 (ES & TE)

KOKEMUKSIA

Hyvää:

- Yksillä kuvauksilla taklataan monia näkökulmia
- Kuvauksia on, kyse on enempi niiden laadusta ja kattavuudesta
- Kuvaajajoukko on laaja ja pääosin hyvin sitoutunut ja motivoitunut
- Tekninen konsepti toimii
- Kohtuullisen vapaat kädet toteuttaa asia

Ongelmia ja potentiaalisia ongelmakohtia:

- Korkeakouluyhteistyönä ei saada luotua yhteistä käsitteistöä
- QPR-koordinaattorien ja kuvaajien joukosta ei löydetä kerrosnäkökuvaajia
- julkaisutavat ovat vielä auki ja käyttökelpoisimmat osin lisenssi riippuvaisia ja saavutettavuusongelmaisia
- Kuvausmassa on suuri, miten tunnistaa olennainen?

12.5.2020 (ES)

